

Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Yrittäjyys ja elinkeinopolitiikka
Kati Ruohomäki

17.3.2020

1 (2)

Eduskunnan talousvaliokunnan kuuleminen kirjallisesti 18.3.2020

E 11/2020 vp Päästökauppaa koskevat valtiontuen suuntaviivat vuoden 2020 jälkeen; komission luonnos suuntaviivoiksi

EU:n komissio julkaisi luonnoksen päästökauppaa koskeviksi valtiontuen suuntaviivoiksi kaudella 2021-2030. Merkittävin osa suuntaviivoista koskee päästökaupan aiheuttamaa sähkön kustannuksen kasvua ja sen hyvitystä tietyille sähköintensiivisille toimialoille. Hyvitysohjelman käyttöönotosta päätetään kansallisesti, ja hyvitys tulee olla enimmillään komission suuntaviivojen laskennan ja ehtojen mukainen.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK on sitoutunut Pariisin ilmastopöytäkirjaan ja 1,5 asteen ilmastopolitiikkaan. Elinkeinoelämä on pitkään kannattanut EU:lle ilmastoneutraaliustavoitetta 2050, jolloin kasvihuonekaasupäästöt eivät ylitä nieluja ja poistoja. Pääkeino luopua fossiilisista polttoaineista on sähköistyminen, joten sähköintensiivisten toimialojen ja yritysten määrä tulee kasvamaan jatkossa. Nykyistä sähkökompensaatiota tulee jatkaa Suomessa, jotta hiilivuotoriski että kilpailukykykuilu minimoituvat. Muu maailma seuraa hitaasti Euroopan esimerkkiä kunnianhimoisissa ilmastotavoitteissa.

Suomen kanta on osin hyvä, mutta aika varovainen. Tuki-intensiteetin osalta elinkeinoelämän näkemys poikkeaa Suomen kannasta.

Kompensaatio tulee voida maksaa täysmääräisesti, kunnes kilpailutilanne tasoittuu

Komission suuntaviivaluonnoksessa kompensaatioon oikeutettuja sähköintensiivisiä toimialoja on vähemmän kuin nykyisellä kaudella. Kriteereitä tulisi vielä tarkastella ja lisätä niiden läpinäkyvyyttä. On hyvä, että hyväksytyihin toimialoihin on mahdollista päästä vielä ns. laadullisella arviolla.

Tuki-intensiteetti on luonnoksessa 75 %, mikä ei ole perusteltua epätasapuolisen kilpailutilanteen vuoksi. Kompensaatio tulee voida maksaa täysmääräisesti, kunnes Euroopan ulkopuolella on vastaavat ilmastotoimet käytössä.

Sähkön tuotannon päästökerroin pohjautuu komission luonnoksessa eri alueisiin ja yksittäisiin maihin. Suomen tulisi kuulua laajempaan pohjoismaiseen alueeseen, jossa mukana on Ruotsin lisäksi, Norja ja Tanska. Tämä kuvastaa paremmin sähkön hinnoittelualuetta kuin luonnoksessa esitetty Suomen ja Ruotsin muodostama ”Pohjola”.

Taustaa: Päästökaupasta kertyvät huutokauppatulot riittävät hyvin kompensaatioon

EU:n päästökauppa on kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen tarkoitettu järjestelmä teollisuudessa ja energian tuotannossa. Vaikka päästökauppa on hyvä työkalu tähän tarkoitukseen, aiheuttaa se samalla kilpailukykyhaittaa eurooppalaisille yrityksille ja lisää ns. hiilivuodon riskiä. Hiilivuodolla tarkoitetaan kasvihuonekaasujen lisääntymistä maailmanlaajuisesti, jos teollisuus siirtää tuotantoaan ja samalla päästöjään EU:n ulkopuolelle. EU:n ulkopuolella esimerkiksi sähköntuotannon ominaispäästö on keskimäärin suurempi kuin EU:ssa, mikä lisää tehokkaankin teollisuustuotannon kasvihuonekaasupäästöjä näissä maissa.

Päästökaupasta aiheutuu suorien kustannusten lisäksi epäsuoria kustannuksia sähkön hinnan nousuna, mikä lisää hiilivuodon riskiä toimijoiden keskuudessa. Onkin hyvin perusteltua ja tarpeellista, että päästökaupasta aiheutuvien epäsuorien kustannusten kompensaatio-ohjelma jatkuisi Suomessa myös kaudella 2021-2030, ja että se rahoitetaan käyttämällä osa päästökauppatoimijoilta kertyvistä huutokauppatuloista.

Kompensaatio-ohjelma on käytössä yhdessätoista Euroopan maassa. Osassa jäsenmaista ei ole sähköintensiivistä teollisuutta lainkaan.